

ประโยค ป.ธ. ๘
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๑. พระอุบาลีเถระ ครั้นจำแนกสิกขาบทที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอุเทศไว้แล้วตามลำดับบทอย่างนี้ บัดนี้ เมื่อจะตั้งบทมาติกาแสดงมนุสสวิคคหปาราชิกโดยพิสดารไว้โดยนัยมีอาทิอย่างนี้ว่า ตาม อธิฎฐาย คังนี้่อีก เพื่อให้ภิกษุทั้งหลายถือเอานัยโดยอาการทุกอย่าง และเพื่อปิดกั้นโอกาสของปาปบุคคลทั้งหลายในอนาคต เพราะเหตุที่มนุสสวิคคหปาราชิก พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแสดงไว้ในบทภาษณีย์ในหนหลังโดยสังเขปเท่านั้น มิได้ทรงยกอาบัติขึ้นปรับแล้ววางแบบแผนไว้โดยพิสดาร และภิกษุทั้งหลายไม่สามารถจะถือเอานัยได้โดยประการทั้งปวง ในเนื้อความที่ทรงแสดงไว้โดยสังเขป ถึงแม้ปาปบุคคลทั้งหลายในอนาคต ก็จะมี(ได้)โอกาส จึงกล่าวคำว่า สามนุติ สย หนติ คังนี้เป็นต้น ๆ ในคำเหล่านั้น มีถ้อยคำสำหรับวินิจฉัยพร้อมด้วยการพรรณนาบทที่ยังไม่ชัดเจนดังต่อไปนี้

บทว่า กายเน ความว่า ด้วยมือ เท้า กำมือ หรือเข่า หรือด้วยอวัยวะน้อยใหญ่ อย่างใดอย่างหนึ่ง ๆ บทว่า กายปฏิพทุเชน ความว่า ด้วยเครื่องประหารมีดาบเป็นต้น ที่ไม่พ้นไปจากกาย ๆ บทว่า นิสุสคฺคิเยน ความว่า ด้วยเครื่องประหารมีลูกศรและหอกเป็นต้น ที่พ้นจากกาย หรือจากของที่เนื่องด้วยกาย ๆ ด้วยลำดับแห่งคำเพียงเท่านี้ ประโยคทั้ง ๒ คือ สาหตฺถิกประโยค และนิสคคิยประโยค เป็นอันท่านกล่าวแล้ว ๆ ในประโยคทั้ง ๒ นั้น แต่ละประโยคมี ๒ อย่าง โดยแยกเป็นประโยคเจาะจงและไม่เจาะจง ๆ

๒. บรรดาประโยคที่เจาะจงและไม่เจาะจงนั้น พึงทราบวินิจฉัยในประโยคที่เจาะจง ภิกษุทำร้าย(ประหาร)เจาะจงผู้ใด ด้วยการตายของผู้นั้นแลภิกษุนั้น ย่อมถูกรกรรมผูกพัน ๆ ในประโยคที่ไม่เจาะจงอย่างนี้ว่า ผู้ใดผู้หนึ่งจงตาย คังนี้ ด้วยการตายของผู้ใดผู้หนึ่งเพราะการทำร้ายเป็นปัจจัย ภิกษุย่อมถูกรกรรมผูกพัน ๆ ทั้ง ๒ ประโยค ผู้ถูกทำร้ายจะตายในขณะที่พอถูกทำร้าย หรือว่า

ตายภายหลังด้วยโรคนั้นก็ตามที่ ภิกษุยอมถูกรวมผูกพันในขณะที่ผู้ตายพอถูกทำร้ายนั่นเอง ฯ เมื่อภิกษุให้การทำร้ายด้วยจุดประสงค์เพื่อการตายแล้วให้การทำร้ายซ้ำอีกด้วยจิตดวงอื่น แก่ผู้ถูกทำร้ายซึ่งไม่ตายด้วยการทำร้ายครั้งแรกนั้น แม้ภายหลัง ถ้า(ปรากฏว่า)ผู้นั้นตาย ด้วยการทำร้ายครั้งแรกนั้นแล ภิกษุชื่อว่าถูกรวมผูกพันในกาลนั้นทีเดียว ถ้าผู้ถูกทำร้ายนั้นตายด้วยการทำร้ายครั้งที่ ๒ ไม่จัดเป็นปาณาติบาต ฯ แม้เมื่อผู้ถูกทำร้ายตายด้วยการทำร้ายทั้ง ๒ ครั้ง ภิกษุก็ถูกรวมผูกพันแท้ ด้วยการทำร้ายครั้งแรกนั่นเอง ฯ เมื่อไม่ตายด้วยการทำร้ายทั้ง ๒ คราว ก็ไม่จัดเป็นปาณาติบาตเหมือนกัน ฯ ในการทำร้ายที่แม่คนหม่มมากให้แก่คนคนเดียวกัณฐี ฯ ถึงในการทำร้ายที่คนมากคนให้การทำร้ายเมื่อนั้น ผู้ถูกทำร้ายตายด้วยการทำร้ายของผู้ใด การผูกพันด้วยกรรมย่อมมีเฉพาะผู้นั้นเท่านั้น ฉะนั้นแล ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๘
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เอวํ อุตฺถิฏฺฐสึกฺขาปทํ ปทาณุกฺกเมน วิภชิตฺวา อิทานิ ยสฺมา
 เหนฺจฺจา ปทภาชนิยฺมฺหิ สงฺเขเปเนว มนุสฺสวึกฺคหปาราชิกํ ทสฺสิดํ น วิตฺถาเรน
 อาปตฺตํ อาริเปตฺวา ตนฺตํ จปิตา สงฺเขปทสฺสิตฺเต จ อตฺถเณ สพฺพากาเรเนว
 ภิกฺขุ นยํ กเหตุํ สกฺโกณฺตํ อนาคเต จ ปาปฺปุกฺคลานมฺปิ โอกาโส โหติ
 ตสฺมา ภิกฺขุณญฺจ สพฺพากาเรน นยคฺคหณฺตํ อนาคเต จ ปาปฺปุกฺคลานํ
 โอกาสปฏิพาหนตฺถํ ปฺน สามํ อธิฏฺฐายาติอาทินา นเยน มาตํกํ จเปตฺวา
 วิตฺถารโต มนุสฺสวึกฺคหปาราชิกํ ทสฺเสนฺโต สามนฺตํ สยํ หนตฺตีติอาทิมหา ฯ
 ตตฺรารยํ อนุตฺตทานปทวณฺณนาย สทฺธิ ฺวินิจฺจยกถา ฯ กายเณนาติ หตฺถเณ วา
 ปาเทน วา มฺภูจฺจिณา วา ชานฺนา วา เยนเกณฺจ อํจฺจจฺจเณ ฯ กายปฏิพทฺเทนาติ
 กายโต อโมจิตฺน อสีอาทินา ปหฺรเณน ฯ นิสฺสคฺคิเยนาติ กายโต จ
 กายปฏิพทฺธโต จ โมจิตฺน อสฺสตฺตติอาทินา ฯ เอตฺตาวตา สาหตฺถิโก จ
 นิสฺสคฺคิโย จาติ เทว ปโยคา วุตฺตา โหนฺติ ฯ ตตฺถ เอกเมโก อุตฺถิสฺसानุตฺถิสฺส-
 เกทโต ทฺวิโร ฯ

๒. ตตฺถ อุตฺถิสฺสเก ยํ อุตฺถิสฺส ปหฺรติ ตสฺเสว มรเณน กมฺมฺนา
 พชฺชติ ฯ โยโกจि มรตฺตติ เอวํ อนุตฺถิสฺสเก ปหารปจฺจยา ยสฺส กสฺสจิ มรเณน
 กมฺมฺนา พชฺชติ ฯ อุกฺขยาปี ปหฺริตมตฺเต วา มรตฺถ ปจฺจยา วา เตนว โรเคน
 มรตฺถ ปหฺริตมตฺเตเยว กมฺมฺนา พชฺชติ ฯ มรณาธิปฺปาเยน จ ปหาริ ทตฺวา
 เตน อมตฺสฺส ปฺน อณฺณจิตฺเตน ปหารเ ทินฺเน ปจฺจยาปี ยทิ ปจฺมปฺปหารเเนว
 มรติ ตทาเอว กมฺมฺนา พทฺโธ อถ ทฺตฺติยปฺปหารเณ มรติ นตฺถิ ปาณาติปาโต ฯ
 อุกฺเขหิ มเตปี ปจฺมปฺปหารเเนว กมฺมฺนา พทฺโธว ฯ อุกฺเขหิ อมเต เนวตฺถิ
 ปาณาติปาโต ฯ เอส นโย พหุหิปี เอกสฺส ปหารเ ทินฺเน ฯ ตตฺราราปี หิ ยสฺส
 ปหารเณ มรติ ตสฺเสว กมฺมฺนา พนฺโธ โหตฺตีติ ฯ